

Haninge kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola efter tillsyn i Ribbybergsskolan i Haninge kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Haninge kommun att senast den **13 november 2017** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen konstaterar att Haninge kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Lärarna bedömer elevernas kunskaper allsidigt utifrån kunskapskraven samt beslutar och informerar om betyg i enlighet med författningarnas krav. (3 kap. 15 §, 10 kap. 15-20 §§ skollagen; 6 kap. 7 § och 9 kap. 20 § skolförordningen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.7 Bedömning och betyg; Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:19) om kunskapskrav för grundskolans ämnen)
- Betyg beslutas om och skälen för betyg anges i enlighet med författningarnas krav. (3 kap. 14 och 16-17 §§ skollagen; 6 kap. 5 § skolförordningen)

Åtgärder

- Rektorn ska säkerställa att betygssättningen sker i enlighet med författningarnas krav och att det finns fungerande rutiner för överlämning av betygsunderlag vid lärarbyten.
- Rektorn ska se till att betygskatalogen förs enligt gällande föreskrifter.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionen konstaterar att Haninge kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. (2 kap. 29 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Se till att den studie- och yrkesvägledande verksamheten tillgodoser samtliga elevers behov av vägledning inför deras framtida val av utbildnings- och yrkesverksamhet.

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att den studie- och yrkesorienterande verksamheten vid Ribbybergsskolan inte är utformad så att den tillgodoser samtliga elevers behov av vägledning inför framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. Det framkommer även vid granskning av betygsdokumentationen från skolan att ändringar som har gjorts i betygs katalogen inte har genomförts i enlighet med författningarnas krav då ändringarna inneburit att vissa betyg sänkts. Det framkommer även att det finns brister i betygsättningen då rektor inte säkerställer att det finns fungerande rutiner för överlämning av underlag för betygsättning vid lärarbyten.

Föreläggande

Bedömning och betygsättning

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte säkerställer att det finns fungerande rutiner för överlämningar av betygsunderlag vid lärarbyten och att lärare som saknar lärarlegitimation inte får det stöd de behöver vid betygsättning. Utredningen visar att det inte görs överlämningar vid lärarbyten och att det därmed finns en risk att den lärare som ska sätta betyg inte får all tillgänglig information om elevernas kunskapsutveckling inför betygsättningen.

Skolinspektionen bedömer vidare att rektorn inte säkerställer att betygs katalogen förs enligt gällande föreskrifter. Utredningen visar att ändringar har gjorts i betygs katalogen och att betyg har sänkts.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska betygsättningen, innan ett ämne avslutats, bygga på en bedömning av de kunskaper som eleven inhämtat i ämnet till och med den aktuella terminen. Vid bedömningen ska elevens kunskaper i årskurs 6 ställas i relation till de kunskaper en elev ska ha uppnått vid betygstillfället i förhållande till kunskapskraven i årskurs 6. Enligt skollagen ska rektorn se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar. Vidare ska eleverna informeras om de grunder som tillämpas vid betygsättningen. Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad.

Av skollagen framgår även att om ett betyg innehåller uppenbara oriktigheter till följd av skrivfel eller liknande förbiseende får betyget rättas av rektorn. Vidare framgår av skollagen att om den eller de som har fattat ett beslut om betyg finner att beslutet är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, ska denne eller dessa ändra beslutet, om det kan ske snabbt och enkelt. En sådan ändring får inte innebära att betyget sänks.

Enligt läroplanen ska läraren vid betygsättningen utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskraven och göra en allsidig bedömning av dessa kunskaper.

All tillgänglig information används inte vid betygsättning

Av utredningen framkommer att lärarna inte använder all tillgänglig information vid betygsättningen. Vid Skolinspektionens granskning av betygsdokumentationen framkom att eleverna fått betygen F till C i ämnena bild, religionskunskap, biologi, kemi och historia. De flesta elever har enligt de betygskataloger Skolinspektionen tagit del av fått betyget E. Inga elever har fått betygen A eller B.

Lärarna uppger i intervju med Skolinspektionen att överlämningarna mellan lärare inte fungerat bra i ämnena bild, religionskunskap, historia, kemi och biologi. Lärarna uppger vidare att eleverna har haft flera lärare i dessa ämnen. Lärare som har slutat har gett muntliga överlämningar men inga skriftliga underlag har lämnats. Detta har enligt de intervjuade lärarna lett till att de lärare som satte betygen inte hade tillgång till all tillgänglig information om elevernas kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskraven. Lärarna uppger att de tror att eleverna har fått möjlighet att visa sina kunskaper och förmågor under höstterminen men att detta inte har dokumenterats. Lärarna uppger att det finns en risk att eleverna har fått lägre betyg än vad de skulle ha fått om det funnits fungerande överlämningsrutiner. Enligt lärarna har det i en del ämnen, till exempel i ämnet bild, saknats utbildad lärare och den legitimerade lärare som skrivit under betygen har inte känt sig tillräckligt kompetent i ämnet för att veta vad som krävs för att eleverna skulle få ett högre betyg. Lärarna uppger vidare att de tycker att de har haft för lite samarbete kring betygsättningen. Enligt lärarna har de ett bra system på skolan när det gäller rättning av nationella prov men det borde finnas mer tid för att diskutera betygsättning, uppger en lärare. En annan lärare uppger att det är svårt att sätta betyg när det inte finns något utrymme att diskutera betyg och bedömning. I de praktiskt estetiska ämnena träffas alla undervisande lärare kommungemensamt och diskuterar bedömning i sina ämnen men det sker inte i alla ämnen. Lärarna uppger att det är ett utvecklingsområde att kunna ses och diskutera bedömning. Enligt lärarna sker samtalen kring betygsättning på lärarnas egna initiativ och inte på initiativ från skolledningen.

Rektorn uppger att hen har hört "lite i periferin" att elever inte kan få ett högre betyg än ett visst betyg. Rektorn uppger vidare att lärarna kanske tänker att eleverna ska få ett högre betyg senare då eleverna, i vissa ämnen, nästan bara får betyget E.

I Skolinspektionens intervju uppger eleverna i årskurs 6 att det inte var möjligt att få betygen A och B i alla ämnen när det fick betyg på höstterminen. Eleverna uppger att det i nästan alla ämnen bara gick att få betyget C. I de samhällsorienterande ämnena och i ämnet svenska fick de elever som skulle fått A istället betyget C. I bild gick det inte att få högre betyg än C eller B. I ämnena engelska och idrott och hälsa kunde man dock få betyget A. Eleverna uppger att lärarna sagt att de inte kunde få de högsta betygen nu för att de inte skulle riskera att få sänkta betyg nästa termin. I ämnet hem- och konsumentkunskap sa läraren, enligt eleverna, att de bara kunde få betygen E och D eftersom de inte gått igenom tillräckligt mycket för att eleverna skulle kunna få ett högre betyg. Eleverna uppger vidare att det bara är i en del ämnen som lärarna berättar hur eleverna ligger till i förhållande till kunskapskraven.

Felaktiga ändringar av betyg har gjorts i betygskatalogen

Ändringar i skolans betygskatalog har gjorts som medfört sänkningar av betyg. Vid Skolinspektionens granskning av betygskatalogen från Ribbybergsskolan framkommer att det har gjorts ändringar i betygskatalogen. I betygskatalogen från den 19 december 2016 har det gjorts ändringar i ämnet hem- och konsumentkunskap för 12 elever i årskurs 6. Ändringarna har i samtliga fall medfört sänkning av redan satta betyg. Eleverna har fått sin undervisning i hem- och konsumentkunskap på Ribbyskolan som har en annan rektor än Ribbybergsskolan.

Vid Skolinspektionens intervju med rektorn på Ribbybergsskolan uppger denne att hen inte känner till de ändringar som har gjorts. Rektorn uppger att detta måste följas upp och att skolan måste jobba med detta. Rektorn på Ribbyskolan uppger att de undervisade lärare som satte betyg var obehöriga, men att de hade handledning av en behörig lärare. I mitten av terminen träffades de undervisande lärarna för att diskutera undervisningen och då upptäckte de att de har planerat undervisningen på olika sätt och att de nu var osäkra på hur de skulle säkerställa en likvärdig bedömning. Rektorn uppger vidare att lärarna i slutet av terminen beslutade att alla elever skulle få betyget E eftersom de hade för svaga underlag för betygsättning. Rektorn uppger att hen inte fick kännedom om betygsättningen förrän i januari 2017 och att hen nu har haft en diskussion med lärarna och säkerställt att betygsättningen denna termin blir korrekt.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Ribbybergsskolan inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som finns för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Haninge kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans studie- och yrkesvägledning. Av utredningen framgår att det inte bedrivs någon organiserad studie- och yrkesvägledning för eleverna i någon av årskurserna. Det innebär att alla elever på skolan inte får den vägledning de behöver för att senare kunna göra välgrundade val inför framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet tillgodoses. Av läroplanen framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning.

Skolinspektionens utredning

I Skolinspektionens intervju med lärare på skolan framgår att några av lärarna inte på ett medvetet sätt arbetar med studie- och yrkesvägledning. Andra lärare säger att de nästan inte alls arbetar med studie- och yrkesvägledning. De uppger dock att det finns en studie- och yrkesvägledare på Ribbyskolan som även tillhör Ribbybergsskolan. Lärarna säger att de har fått en plan för studie- och yrkesvägledning från studie- och yrkesvägledaren. En lärare uppger att hen använder sig av planen i undervisningen, men andra lärare säger att de inte har använt planen.

Av Skolinspektionens elevintervjuer uppger några elever att de har gjort studiebesök på en bondgård och att föräldrar varit i skolan och berättat om sina yrken. Andra elever uppger att de inte fått någon "information om olika yrken och framtiden". Eleverna i årskurs 6 har inte heller fått information om språkval inför årskurs 7.

En plan för studie- och yrkesvägledning finns för kommunens skolor men arbetet genomförs inte av alla lärare. I Skolinspektionens rektorsintervju uppger rektorn att studie- och yrkesvägledningen är centralt organiserad i kommunen och att Ribbyskolans studie- och yrkesvägledare även arbetar för Ribbybergsskolan. Rektorn uppger att hen vill att samarbetet med studie- och yrkesvägledaren ska öka. Kommunens plan för studie- och yrkesvägledning har lärarna arbetat med i arbetslagen uppger rektorn. Rektorn uppger att hen tror att lärarna känner till studie- och yrkesvägledningsplanen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Ribbybergsskolan inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som finns för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Haninge kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Undervisning och lärande

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Haninge kommun uppfyller författningarnas krav inom undervisning och lärande.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Haninge kommun uppfyller författningarnas krav inom extra anpassningar och särskilt stöd.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Haninge kommun uppfyller författningarnas krav inom trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling.

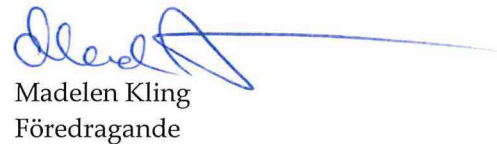
Styrning och utveckling av verksamheten

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Haninge kommun uppfyller författningarnas krav inom styrning och utveckling av verksamheten.

På Skolinspektionens vägnar

Andreas Mehnert
Beslutsfattare

Madelen Kling
Föredragande

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Ribbybergsskolan

Fakta om Ribbybergsskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Haninge kommun under våren 2017. Ribbybergsskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 25 april 2017 och den 27 april 2017.

Ribbybergsskolan är en kommunal skola med förskoleklass och årskurserna 1-6 i Haninge kommun. Verksamheten leds av en rektor och två biträdande rektorer. Skolan hade vid tidpunkten för Skolinspektionens tillsyn, enligt uppgift från rektor, 525 elever.

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Enligt Skolverkets nationella statistik över de nationella ämnesproven som genomfördes läsåret 2015/16, varierade andelen elever som nådde kunskapskraven på delproven i ämnet matematik mellan 89,5 och 97,4 procent. Motsvarande resultat för riket var mellan 80,3 och 94,9 procent. I ämnet svenska varierade andelen elever som nådde kunskapskraven på delproven mellan 93,1 och 100 procent. Motsvarande resultat för riket var mellan 91,3 och 98,9 procent.

Årskurs 6

Enligt Skolverkets nationella statistik för läsåret 2015/16 var den genomsnittliga betygspoängen högre än genomsnittet i riket i ämnena engelska och musik. Den genomsnittliga betygspoängen var lägre än i riket i ämnena bild, idrott och hälsa, matematik, biologi, fysik, kemi, geografi, historia, samhällskunskap, religionskunskap, slöjd, svenska och teknik. Andelen elever som nådde de kunskapskrav som minst ska uppnås i alla ämnen var 90,2 procent. Motsvarande värde för riket var 79,2 procent.

Trygghet och studiero

I Skolinspektionens enkät, som genomfördes hösten 2016, svarade 46 procent av eleverna i årskurs 5 att de upplever att de har studiero på lektionerna. Av enkäten framgår vidare att 86 procent av eleverna i årskurs 5 känner sig trygga i skolan.